הרי הוא אומר תספור לך ספירה תלויה בבית דין יצתה שבת בראשית שספירתה בכל אדם רבי יוסי אומר ממחרת השבת ממחרת יום טוב, אתה אומר ממחרת יו"ט או אינו אלא ממחרת שבת בראשית אמרת וכי נאמר ממחרת השבת שבתוך הפסח והלא לא נאמר אלא ממחרת השבת דכל השנה כולה מלאה שבתות צא ובדוק איזו שבת ועוד נאמרה שבת למטה ונאמרה שבת למעלה א] מה להלן רגל ותחילת רגל אף כאן רגל ותחילת רגל רבי שמעון בן אלעזר אומר כתוב אחד אומר ששת ימים תאכל מצות וכתוב אחד אומר שבעת ימים מצות תאכלו הא כיצד מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבעה מן החדש אתה יכול לאוכלה ששה מן החדש. מיום הביאכם תספרו יכול יקצור ויביא ואימתי שירצה יספור תלמוד לומר מהחל חרמש בקמה תחל לספור אי מהחל חרמש תחל לספור יכול יקצור ויספור ואימתי שירצה יביא ת"ל מיום הביאכם אי מיום הביאכם יכול יקצור ויספור ויביא ביום ת"ל שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי אתה מוצא שבע שבתות תמימות בזמן שאתה ב] מתחיל למנות מבערב יכול יקצור ויביא ויספור בלילה ת"ל מיום הביאכם הא כיצד קצירה וספירה בלילה והבאה ביום אמר רבא כולהו אית להו פירכא בר ג] מתרתי תנאי בתראי בין במתניתא קמייתא בין במתניתא בתרייתא דלית להו פירכא אי מדרבן יוחנן בן זכאי דלמא כדאביי דאמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי אי מדרבי אליעזר ורבי יהושע ממאי דביום טוב ראשון קאי דלמא ביו"ט אחרון קאי דרבי ישמעאל ור' יהודה בן בתירא לית להו פירכא אי מדרבי יוסי בר' יהודה הוה אמינא דלמא חמשין לבר ד] מתני שיתא אי מדר' יהודה בן בתירא ממאי דביו"ט ראשון קאי דלמא ביו"ט אחרון קאי ר' יוסי נמי חזי ליה פירכא והיינו דקאמר ועוד. נפא אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא:

מתני' קצרוהו ונתנוהו בקופות הביאוהו לעזרה ה] והיו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ו] בקנים ובקלחות חובטין אותו כדי שלא יתמעך נתנוהו לאבוב ואבוב היה מנוקב כדי שיהא האור שולט בכולו שטחוהו בעזרה והרוח מנשבת בו נתנוהו לריחים של גרוסות והוציאו ממנו עשרון שהוא מנופה בשלש עשרה נפה והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשר ר' עקיבא מחייב בחלה ובמעשרות: **גמ'** תנו רבנן אביב קלי באש מלמד שהיו ישראל מהבהבין אותו באש כדי לקיים בו מצות קלי דברי ר' מאיר וחכמים אומרים

אין

דברים טז · שמות יג · ויקרא כג · דברים טז · ויקרא כג

וכי נאמר ממחרת ז] שבת שבתוך הפסח · דהדר שבשבת של פסח מתחיל למנות: **וכל השנה מלאה שבתות** · וא"ש שבת ממש לא ובדוק איזה שבת אלא והאי י"ט [של פסח] הוא: **מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבעה מן החדש אתה יכול לאוכלה ששה** · שלאחר יקרב העומר ואם ממתין עד לאחר השבת נמצאת מבטל מקרא זה כגון חל פסח באמצע השבת ולא הביא עומר עד לאחר השבת נמצא שלא תאכל מנה חדש אלא אותו יום לבדו: **מיום הביאכם** · הכי משמע משיגיע ממחרת השבת דהוא יום הביאכם הוכשרה ספירה משעה שתרצה אם בו ביום אם מחר: **תלמוד לומר מהחל חרמש** · משמע לאחר קצירה וקודם הבאה תחל לספור: **ת"ל מיום הביאכם** · דמשמע לא הוכשרה ספירה אלא משיגיע יום הבאה: **אי מיום הביאכם** · הדרשינן השתא דהלשון הוקבעו כאחד יכול שלשתן ביום: **קצירה וספירה בלילה** · דקצירה לא סגי ח] דלא מקמי ספירה כדכתיב (דברים טז) מהחל חרמש וגו' (א) והבאה ביום דכתיב (ויקרא כג) מיום הביאכם ט] וקצירה מקמי הבאה דביום דהא מיום הביאכם כתיב ולא משעת הביאכם י] כתיב וכיון דתמימות מבערב יום הביאכם הוא: (ב) **פירכא יא] דבתרייתא** · והיינו ועוד דרבי יוסי ור"ש בן אלעזר: **אי מדרבן יוחנן [בן זכאי]** · דיליף משבוע שבתות וחמשים יום ההוא דחד קרא אמר ימים וחד קרא אמר שבתות מיבעי ליה כדאביי: **אי מדרבי אליעזר** · דאמר תלויה בבית דין כי דאפיקתיה משבת ממש אלא ממאי דממחרת יום יב] ראשון מונה דלמא מי"ט אחרון וכן לר' יהושע דאמר סמוך לביאה תיבה דלמא מיום טוב אחרון קאמר קרא דהאי נמי הכי קבוע יג] הוא יום כ"א בניסן נעולם: **דלמא חמשין לבר** · מיום שמתחיל למנות דהיינו אחר השבת לבר משיתא דהא על גב יד] אחר פסח באחד בשבת עד אחד בשבת האחר דהוו טו] (ג"ז) בהכי שית לא תיכפת לן דקרא לא כתיב אלא מיומא דמתחלין למימני האי דנקט שיתא לאו דוקא אלא סוף מילתא דר' יוסי בר יהודה נקט: ר' יוסי נמי חזי טז] ליה פירכא והיינו דקאמר ועוד: **אמימר מני יומי ולא שבועי** · אמר האי מניינא דהשתא לאו חובה הוא דהא ליכא עומר אלא זכר למקדש בעלמא הוא, הלכך ביומי סגי:

מתני' ומהבהבין בעזרה בשבלים: **וחכמים אומרים** · בתחילה חובטין אותו ולא כדרך תבואה יבשה שחובטין יז] אותן במקל שקורין פליי"ל אלא בקנים לחים ובקלחות קלח של כרוב כדי שלא יתמעך ואח"כ מקיימין בו מצות קלי: **נותנין אותו באבוב** · כלי של נחשת והא שמו: **של גרוסות** · שלא היו טוחנות דק אלא עבה יח] שכך דרך הסולת: **וגרוסות** · היינו לשון גריסין שטוחנין בהן פולין ולא מוליאה אלא הקליפה בגסה מהגרעינין יט] בעלמא שאם יטחנו יפה יעבור כ] כל הקליפה בגסה עם הסולת ועל שם כך נקראת גרש כרמל: **שלא עפרה נפה** · מפרש בהלו מנחות (לקמן עו:) בדקה בגסה בדקה: **וחייב בחלה** · דהוה ליה עיסה דעיסה נגלגלת של הדיוט ביד היום הוא לאחר שנפדה: **ופטור מן המעשרות** · דמירוחו הוא ביד הקדש ומירוח הקדש פוטר מן המעשר כדמפרש בגמרא: **רבי עקיבא אומר כו'** · מפרש בגמרא: **גמ' זה אביב** · כלומר לאביב קליף:

*צ"ל שכן דרך הסולת ואין מוליאה אלא הקליפה בגסה שבגרעינין בעולם כו' בגסה עם הסולת ונקראת גרש לשון כי גבן פולין ועל שם כך נקרא גרש כרמל

לאן

ר"ל דלא סגי מקמי כו' מיום הביאכם וספירה דמקמי הבאה דביום אף על גב דמיום הביאכם ספרתם כתיב דמשמע אחר הבאה ספרתם כתיב ולא משעת הביאכם כיון דתמימות מבערב יום הביאכם הוא דהיום הולך אחר הלילה · צ"ק בגם ס"י

מגילה כ.

[ר"ה ה. ע"ש חגיגה יז:]

צ"ל ליכא לרידיה פירכא

כתוב אחד אומר ששת ימים תאכל מצות · בסוף ערבי פסחים (פסחים קכ.) דריש מיניה מה שביעי רשות אף ששה רשות משום דכתיב וביום השביעי ובסוף פרק שני דחגיגה (דף יח.) נמי דרשינן מה שביעי עצור אף ששה עצורים ושמא תרתי שמעת מינה: **ואימתי** שירצה יביא · ושא דכתיב כרמל דאפי' מרחוק לא מייתי משום כרמל היינו למטה: **דלית** להו פירכא · אע"ג דאיצטריך נמי לרבי שמעון ב"ר אלעזר מה שביעי רשות כדפרישית שלא שמעינן: **זכר** למקדש הוא · נראה דבספק חשיכה יש לברך ואין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה כיון שהוא ספיקא דרבנן ועוד אומר דאפילו ביום סמוך לחשיכה טריך משום תמימות כדאמרינן לעיל ואין נראה והיכא דשכח לספור בלילה פסק בה"ג שסופר ביום וכן היה נראה מתוך סתם מתניתין דסוף פירקין (דף עא.) דתנן מצותו בלילה נקצר ואם נקצר ביום כשר אבל נראה לר"ת עיקר איך סתמא דמתניתין דפרק שני דמגילה (דף כ) ומייתי לה בסוף פירקין (דף עב) כל הלילה כשר לקצירת העומר ס' ודייקינן מינה דקתני לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום לא ואמרינן בריש מועד קטן (דף ג:) ר"ג ובית דינו נמנו על ג' פרקים שלא והתירום ומסיק רב אשי התם דסבר לה כרבי ישמעאל דדריש מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהוא מצוה ודוחה שבת וכיון דדחיא שבת אין נקצר אלא בלילה כדמוכח בסוף פירקין ועוד דרבי יוחנן דאמר (שם ד) עשר נטיעות הלכה למשה מסיני סבר לה כר' ישמעאל דדריש מה חריש רשות ודחי שבת עוד תשיב כי האי גוונא הלכתא פסיקתא בהגוזל קמא (ב"ק קי:) ובפ"ק דע"ז (דף ז) גבי כל המשנה ידו על התחתונה ומיהו אין כל כך ראיה משם דאין הלכה לגמרי כאותה משנה דקתני התם וכל החוזר בו ידו על התחתונה ואין הלכה כן כדמוכח בפרק האומנין (ב"מ עז:) ועיקר מילתא לא סמיך התם אלא אהא דהוי מחלוקת ואחר כך סתם ומהא דמוקי בסוף פירקין (דף עב:) רבי אלעזר ברבי שמעון דאמר נקצר שלא כמצותו פסול כר' עקיבא דאמר כל מלאכה שאי אפשר לעשותה מע"ש אין דוחה ס' אין ראיה דאע"ג דקיימא לן כר"ע לא מסקינן התם דרבי נמי סבר לה כוותיה עוד פסק בהלכות גדולות שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעינן תמימות ותימה גדולה הוא ולא יתכן:

כנף

צ"ל שני פרקים שלא ונמלכו ומסיק ר' יוחנן

[ועיין תוס' מגילה כ. ד"ה כל הלילה]

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פ"ז מהלכות תמידין ומוספין הל"ב

יח ב מיי' שם הלכה כב טוש"ע א"ח סי' תפט סעיף א :

יט ג ד ה מיי' שם הלכה יב :

כ ו מיי' שם ופ"ו מהלכות נכסים הלכה ג :

רבינו גרשום

אתה יכול לאוכלה ששה ימי הפסח מן החדש לפי שהוקרב העומר ביום ראשון [של חוה"מ] וכתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם יכול יקצור ויביא ויתחיל וכתיב מיום הביאכם ואימתי שירצה יתחיל לספור אפילו לאחר ז' ימים · ויספור [ויביא] ביום שיתחיל לספור ביום · אי מדרבן יוחנן בן זכאי דילמא להכי כתב רחמנא תספרו חמשים ושבעה שבועות תספר לך לכדאביי אתא : תרי תנאי בתראי (נמי) דבתרייתא [נמי] לית להו פרכא : ר' יוסי דקאמר ועוד ור' שמעון בן אלעזר זכר למקדש יהא דקא עבדינן והכי תניא: וחכ"א בקנים ובקלחות של כרוב חובטין את התבן מן הקש מפני שהן דבר קל ואין להן כח טובראכרי שלא יתמעך · ויהא נוח להשיר קליפתו: נתנוהו לשעורים של שומר לאביב כלי של נחשת לרחיים של גרוסות כדי להשיר קליפתו: והשאר שמותר של העשרון נפדה וחייב בחלה מפני שגלגל עיסתה כשהיא חולין ופטור מן המעשרות מפני שמירוחו הברי היה כשהוא הקדש ופטור : אביב זה אביב כמשמעו מן המבכר : וחכ"א

שיטה מקובצת

א] מה להלן רגל ותחלת רגל ריש רגל אחריו אף כאן יום שהוא תחלת רגל אחריו הוא כדברי הבייתוסים משום שאין רגל אחריו ויהיה ממחרת השבת לאחר הרגל והוא שהל יום טוב הראשון בראשון ושביעי של פסח בשבת : ב] שאתה מונה [מבערב] הא כיצד והשאר נמחק : ג] בר מתרי · תיבת מתרתי נמחק : ד] [משוראי'] תיבת מתני נמחק : ה] לעזרה ומהבהבין תיבת והיו נמחק : ו] בקנים ובקלחות : ז] ממחרת השבת : ח] סגי דלא לאו בלילה דתמימות בעינן וקצירה לא סגי דלא קודם ספירה : ט] והביאכם וספירה מקמי הבאה שאיר הכי דהוא : י] תיבת כתיב נמחק : יא] תנאי דבברייתא בתרייתא : יב] יום טוב ראשון : יג] קבוע והיינו יום כ"א ניסן : יד] ואע"ג דאם חל פסח באחד בשבת מתחילין עד : טו] חמשים בהדך ותיבת ג"ז נמחק : טז] והוי ליה פירכא והוי פרכא מאי דקאמר צא ובדוק כו' והא איכא למפרך נמי דלאו שבת ממש אלא ממאי דיום טוב ראשון דלמא יום טוב אחרון והיינו דקאמר ועוד : יז] שהחובטין אותה : יח] בקמח : יט] טובין של הקליפות : כ] על שני :

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה קצירה וכו' חרמש וגו' הס"ד ואח"כ מ"ה והבאה וכו' הביאכם וספירה מקמי הבאה שגיל ושוי דהא מיום הביאכם : (ב) ד"ה אי מכי הגאי דבריינא דרבי יוסי בנ"ל ותיבות והיינו ועוד נמחק :

נושא/מבנה

טל' בירור פירוש הפסוקים כגי ?נדת
מתי קוצרים העומר
ומתי סופרים
◇ "אי"

נושא
כאן אומר זכמה מדהוכחות
ז]י[ל (והבאת העומר וספירה
היו בט"ז ניסן) יש להן
פירכא

מבנה
⌂ "אי"

דעות התנא
ודעו יש פירכא

נושא
דעות כמה מונים
א- יומי
ב- שבועי

נושא
הכנת השבלים
למנחת העומר

נושא -
קלוי - מהו
פירוש - מח'
ר"מ וחכ'

ויקרא ב:יד
ואם תקריב מנחת
בכורים לה' אביב
קלוי באש גרש
כרמל תקריב את
מנחת בכוריך